

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo

Przez najbliższe siedem lat Polska będzie największym beneficjentem unijnych Funduszy Europejskich. W tym okresie otrzymamy dwa razy więcej środków niż druga z kolei Hiszpania.

W bieżącym numerze naszego biuletynu proponujemy Państwu szybki przewodnik po źródłach finansowania z unijnych funduszy.

W **pierwszym kroku** proponujemy odnalezienie właściwego tematycznie źródła finansowania spośród poszczególnych kategorii beneficjentów. Każdej tabelce towarzyszy krótki komentarz o możliwościach pozyskiwania środków przez daną grupę beneficjentów.

Ze względu na bardzo szeroki zakres wsparcia z unijnych funduszy beneficjenci mogą korzystać z różnych form wsparcia w różnych programach. Aby jednak zminimalizować możliwość finansowania tego samego projektu z różnych źródeł zostały wprowadzone w poszczególnych programach ograniczenia dotyczące zakresu, wartości, a czasem wielkości beneficjenta. To dlatego przygotowaliśmy dla Państwa również **drugi krok**, który pozwala już precyzyjnie wskazać źródło finansowania, uwzględniając jego wielkość lub specyfikę.

Zachęcamy Państwa również do zapoznania się z krótkim opisem poszczególnych funduszy unijnych. Więcej informacji na temat ich funkcjonowania znajdziecie Państwo w naszych kolejnych publikacjach.

Ostatni, **trzeci krok**, to odnalezienie właściwego źródła dalszych informacji. Polecamy kontakt z naszymi punktami informacyjnymi, ale również skorzystanie z naszych kilkunastu serwisów internetowych.

Mamy nadzieję, że pozwoli to Państwu na szybką orientację w możliwościach finansowania projektów w latach 2007-2013.

dr Hanna Jahns

Sekretarz Stanu

w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI:

KROK I – BENEFICJENCI UNIJNYCH FUNDUSZY	5
1.1 Samorządy.....	5
1.2 Organizacje pozarządowe.....	8
1.3 Przedsiębiorstwa	9
1.4 Szkoły, uczelnie, jednostki naukowe	11
1.5 Administracja państwowa.....	12
1.6 Ośrodki zdrowia i szpitale.....	15
1.7 Rolnicy i rybacy.....	16
 KROK II – FUNDUSZE SEKTORAMI	18
2.1 Drogi, koleje	18
2.2 Transport rzeczny, morski.....	19
2.3 Kultura	19
2.4 Turystyka.....	20
2.5 Transport publiczny.....	20
2.6 Ochrona środowiska	21
2.7 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.....	21
2.8 Energetyka	22
2.9 Integracja społeczna.....	22
2.10 Zatrudnienie.....	22
2.11 Społeczeństwo informacyjne	23
2.12 Edukacja	23
2.13 Nauka.....	23
2.14 Ochrona zdrowia	24
2.15 Przedsiębiorstwa.....	24
 KROK III – CO POWINIENIEŚ WIEDZIEĆ NA TEMAT UNIJNYCH FUNDUSZY?	25
3.1 Z jakich funduszy UE korzysta obecnie Polska?.....	25
3.2 Programy wspólnotowe.....	26
3.3 Fundusz Solidarności.....	27
 KROK IV – GDZIE SZUKAĆ DALSZYCH INFORMACJI?	28
4.1 Po pierwsze Internet.....	28
4.2 Punkty informacyjne	28

1 KROK I – BENEFICJENCI UNIJNYCH FUNDUSZY

> 1.1 Samorządy

Samorządy to największy beneficjent unijnych funduszy. Około połowa środków unijnych trafia właśnie na projekty jednostek samorządu terytorialnego. Najwięcej z nich trafi do samorządów lokalnych, znacznie mniej do samorządów powiatowych i wojewódzkich. Mimo to właśnie samorząd województwa – zarząd województwa pełni w

funduszach bardzo ważną rolę. To on zarządza środkami z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz środkami z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

1.1.1 Tabela

	Ochrona środowiska	Drogi	Transport publiczny	Kultura	Przedsiębiorczość	Wzmocnienie administracji	Edukacja i nauka	Społeczeństwo informacyjne	Integracja społeczna	Zatrudnienie	Turystyka	Energetyka	Ochrona zdrowia
Wszystkie jednostki	RPO POIS 1.1 POIS 2.1 POIS 2.2 POIS 3.1 POIS 5.1 PORYBY 3.3 PORYBY 4.1	RPO PORYBY 4.1	RPO	RPO POIS 11.1 POIS 11.2 POIS 11.3 PORYBY 4.1	RPO PORPW 1.3 POIG 6.2 POKL 8.1 POKL 8.2	RPO POKL 5.2.1 POKL 5.4.2 POKL 5.5.2	PORPW 1.1 POIS 12.3 POKL 3.4.1 POKL 3.5.1 POKL 3.6 POKL 3.7 POKL 3.8 POKL 4.1.1 POKL 4.2.1 POKL 8.2 POKL 9.1 POKL 9.2 POKL 9.3 POKL 9.4 POKL 9.5 RPO	RPO PORPW 1.1 PORPW 2.1 POIG 8.3	RPO POKL 1.3 POKL 7.1 POKL 7.2 POKL 7.3	POKL 6.1.1 POKL 6.2 POKL 6.3	RPO PORYBY 4.1 PORPW 1.4 PORPW 5.2 POIG 6.4 POIG 6.3	POIS 9.1, POIS 9.2 POIS 9.3 POIS 9.4 POIS 9.6	RPO
PODGRUPY													
obszary metropolitalne (górnos Śląski, trójmiejski, warszawski, wrocławski, toruńsko-bydgoski, łódzki, krakowski, szczeciński, poznański)			POIS 7.3 RPO										
Miasta na prawach powiatu		POIS 6.1, POIS 8.1, POIS 8.2, POIS 8.3, POIS 8.5, PORPW 4.1							POKL 7.1.1	POKL 6.1.2	PORPW 3.2		
Miasta na prawach powiatu – stolice województw		POIS 6.1, POIS 8.1, POIS 8.2, POIS 8.3, POIS 8.5, PORPW 4.1	PORPW 3.1						POKL 7.1.1	POKL 6.1.2	PORPW 3.2		
Powiaty		PROW 1.7							POKL 7.1.1	POKL 6.1.2			
Miejscowości wiejskie oraz miejskie do 5 tys. mieszk.	PROW 3.3, RPO	RPO PROW 3.4 PROW 4		RPO POIS 11.1 POIS 11.2 POIS 11.3 PROW 3.4 PROW 4 PORYBY 4.1	RPO	PROW 4, RPO	PROW 3.4 PROW 4, RPO POKL 9.5	RPO	POKL 7.3	POKL 6.3	PROW 3.4 PROW 4 PORYBY 4.1, RPO	RPO	RPO

Miasta portowe (Gdańsk, Gdynia, Szczecin, Świnouj- ście, Police, Elbląg, Darłowo, Kołobrzeg)		RPO POIS 7.2, PORYBY 3.3										
Samorząd woj- wództwa			POIS 7.1		POKL 8.2.2 RPO PORPW 1.3 POIG 6.2 POIG 1.1	RPO		RPO	POKL 7.1.3	POKL 6.1.1 POKL 6.1.2 POKL 6.2	RPO POIG 6.4	RPO
Podmioty zależne (np. spółki, funda- cje, ośrodki zdrowia, instytucje kultury)	RPO POIS 1.1 POIS 2.1 POIS 2.2 POIS 3.1 POIS 4.1 POIS 4.2 POIS 4.3 POIS 4.4 POIS 4.5 POIS 4.6 POIS 5.1 POIS 5.2 POIS 5.4	POIS 7.4 RPO	RPO POIS 7.3 (Tylko jeśli w obszarach metropoli- tarnych) PORPW 3.1	RPO	RPO PORPW 1.2 PORPW 1.3 POIG 5.3 POIG 6.2	RPO	POIG 1.1 RPO	RPO		PORPW 1.4 PORPW 3.2 PORPW 5.2 RPO	RPO POIS 10.1, POIS 10.2 POIS 10.3 POIS 10.4 POIS 10.5 POIS 10.6 POIS 10.7	POIS 12.1 POIS 12.2 RPO

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

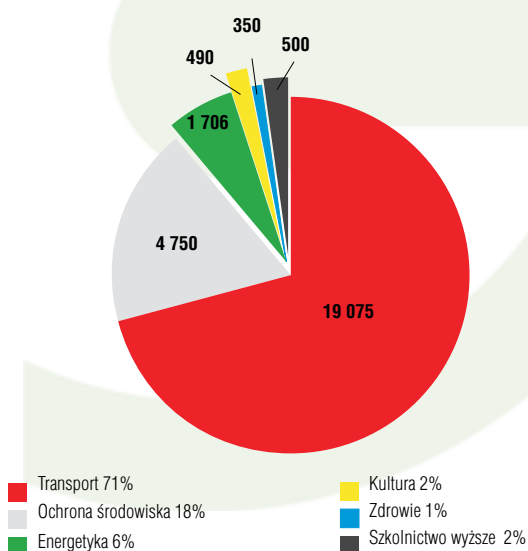
1.1.2 Duże inwestycje głównie w Infrastrukturze i Środowisku

Najwięcej środków samorządy mają szansę pozyskać z największego polskiego programu wspieranego z funduszy unijnych – PO Infrastruktura i Środowisko. Tym programem interesuje się obecnie najszerza rzesza samorządów w Polsce.

Zapowiedź możliwości finansowania jeszcze większej ilości projektów, niż to miało miejsce w poprzednim okresie programowania (2004-

2006), wywołała w polskich gminach prawdziwą lawinę pomysłów. Ze względu na przyjęty nowy, indywidualny tryb selekcji projektów w latach 2007-2013 wiele gmin i miast zgłaszało swoje propozycje projektów już w 2007 roku. Na tej podstawie minister rozwoju regionalnego opublikował listę projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Zawiera ona zestawienie największych inwestycji, dla których zostaną zarezerwowane środki w dwóch ww. programach finansowanych ze środków EFRR. Lista została następnie zaktualizowana na początku 2008 roku pod kątem weryfikacji stanu gotowości wielu projektów oraz konieczności dopasowania projektów do uwarunkowań poszczególnych programów. Podobne weryfikacje będą przeprowadzane co pół roku.

Rysunek 5 Podział środków POIS na sektory (mln €) - (źródło MRR)

1.1.3 Lista indykatywna

Lista projektów indywidualnych (zwana również Indykatywnym wykazem, Indykatywnym Planem Inwestycyjnym) to nowy sposób selekcji projektów do realizacji w ramach funduszy UE. Sam sposób wyboru projektów jest rozszerzeniem reguły jaką narzuciła każdemu państwu członkowskiemu Komisja Europejska. Otóż w ramach składanego do Komisji programu muszą one również w załączniku przedstawić listę planowanych do dofinansowania projektów dużych. Z definicji są to przedsięwzięcia o wartości powyżej 50 mln € (25 mln € dla projektów z zakresu ochrony środowiska). Jednak ze względu na dużą ilość projektów o kluczowym znaczeniu w Polsce podjęto wysiłki, aby wykaz indykatywny stał się podstawą do pomocy beneficjentom tych projektów. I tak umieszczenie na liście projektu oznacza wstępną

rezerwację środków na ten cel w danym programie operacyjnym. Niesie to jednak spore obowiązki dla wnioskującego. Musi on zawrzeć specjalną umowę, która zobowiązuje go do przygotowania projektu w określonym terminie. Naruszenie warunków umowy oznacza usunięcie projektu z listy i przeznaczenie środków na dofinansowanie projektu rezerwowego lub przesunięcie ich na konkurs w danym sektorze.

Projekty inkubacyjne występują w następujących programach:

1. POIS
2. POIG
3. RPO
4. PORPW

Niestety funkcjonowanie listy projektów indywidualnych w tych programach ma również swoją wadę. W tych priorytetach programu, gdzie został ogłoszony wykaz inkubacyjny oznacza to uszczuplenie środków na projekty wybierane w trybie konkursowym. To dlatego warto sprawdzić czy w odnalezionym przez nas działaniu nie funkcjonuje lista projektów kluczowych, która daje wyraźne preferencje projektom na nią wpisanym.

1.1.4 Lokalnie w programie regionalnym

Co do zasady regionalny program operacyjny to miejsce dla lokalnych inwestycji w podobnych sektorach co w PO Infrastruktura i Środowisko i PO Innowacyjna Gospodarka. Warto jednak pamiętać, że w niektórych wypadkach programy regionalne finansują również większe projekty o znaczeniu regionalnym i subregionalnym.

Z reguły najwięcej środków w programie regionalnym przewidzianych jest na finansowanie dróg i transportu publicznego. Sporą część finansowania dla samorządów zajmuje również ochrona środowiska. W ramach programów regionalnych można również dofinansować inwestycje z zakresu tzw. infrastruktury społecznej, czyli przedsięwzięcia w zakresie służby zdrowia i edukacji.

Z założenia ze środków RPO mogą korzystać wszystkie samorządy, podczas, gdy w POIS występują obostrzenia dotyczące możliwości fi-

nansowania projektów (np. dla metropolii, miast na prawach powiatu). W POIG natomiast został wprowadzone kategorie finansowania dla samorządów podejmujących wysiłki w zakresie tworzenia np. stref przemysłowych, parków technologicznych. Najczęściej tego typu inwestycje realizowane są nie przez same samorządy, ale za pośrednictwem specjalnie do tego stworzonych spółek komunalnych.

1.1.5 Inwestycje na obszarach wiejskich

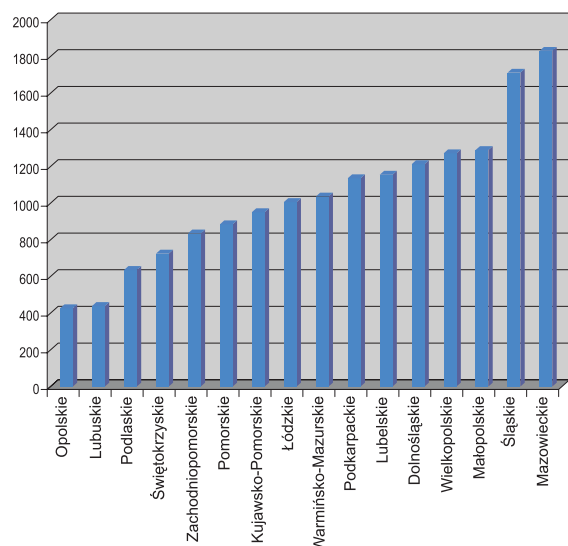
Stosunkowo sporo projektów pojawi się na polskich wsiach. Poza dofinansowaniem ze środków RPO, POKL i POIS samorządy będą mogły pozyskiwać w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich środki na przedsięwzięcia związane z obiektami kulturalnymi, rekreacyjnymi sportowymi. Już w poprzednim okresie dzięki wsparciu ze środków podobnego programu wiele polskich gmin odnawiało centra swoich wsi – porządkowało przestrzeń, odnawiało zabytki.

Program ten pozwala też gminom na finansowanie projektów promocyjnych, które mają zwiększać ich atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną.

Istnieje jednak jeden warunek – projekty mogą być realizowane jedynie we wsiach i na terenie miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców. Warto też wspomnieć, że w takich miejscowościach można również finansować projekty ze środków RPO.

Podobnie z resztą swojej szansy w odmianie warunków życia mogą szukać miejscowości z terenów przybrzeżnych. Projekty z zakresu odnowy terenów przybrzeżnych daje Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. W ramach IV osi priorytetowej tego programu mogą być finansowane projekty, na których będą funkcjonowały tzw. Lokalne Grupy Działania. Ich zadaniem jest wypracowanie wspólnej strategii rozwoju obszarów przybrzeżnych. W tym programie, inaczej niż to ma miejsce w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich, nie ma ograniczenia co do wielkości miejscowości, na której będą realizowane projekty.

Rysunek 6 Wysokość dofinansowania z EFRR w podziale na programy operacyjne dla poszczególnych województw - RPO (dane w mln €, źródło MRR/NSRO)

1.1.6 Rozwój kadr samorządowych i współpraca z organizacjami pozarządowymi

To stosunkowo nowa możliwość finansowania projektów. Dotychczas dotację ze środków UE na ten cel można było pozyskać jedynie w ramach środków przedakcesyjnych. Mimo to już w poprzedniej perspektywie finansowej polskie samorządy pokazały swoją zaradność i część z nich sięgnęła po środki na kształcenie swoich kadr do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a wiele polskich miast i wsi prowadzi jeszcze obecnie projekty we współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach Inicjatywy EQUAL i LEADER+. Teraz na ten cel będą przeznaczone głównie środki priorytetu V POKL. Warto już teraz pomyśleć o projektach z tego zakresu.

Z perspektywy dłuższego czasu to bardzo efektywne projekty. Ich „wadą” jest jednak to, że efektów nie widać zaraz po ich zakończeniu. Zostawiają one, bowiem, po sobie kapitał ludzki zdolny do prowadzenia projektów, który jest na wagę złota w wielu polskich gminach.

> 1.2 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe nie mają dostępnego tak szerokiego wsparcia jak samorządy, ale mogą pozyskiwać środki na podobne zadania. Warto w tym wypadku zauważyć, że co do zasady w niniejszym podrozdziale nie zostały uwzględnione związki komunalne, które mimo formy organizacji pozarządowych powinny być identyfikowane w tej broszurze jako samorządy. W większości wypadków związki komunalne mają, bowiem, takie same możliwości finansowania co jednostki samorządu terytorialnego.

1.2.1 Tabela

	Ochrona środowiska	Transport	Kultura	Przedsiębiorczość	Spoleczeństwo obywatelskie	Wzmocnienie administracji	Edukacja i nauka	Spoleczeństwo informacyjne	Integracja społeczna	Zatrudnienie	Turystyka	Energetyka
Wszystkie	RPO POIS 5.1, POIS 5.2 POIS 5.3 POIS 5.4 RPO	POIS 8.1	RPO, POIS 11.1, POIS 11.2 RPO PROW 3.3	RPO, PORPW 1.3 PORYB 3.4 POKL 2.1 POKL 8.1 POKL 8.2	POKL 5.4 POKL 5.5	POKL 5.2	RPO, POKL 3.4 POKL 3.5 POKL 3.6 POKL 3.7 POKL 3.8 POKL 4.1 POKL 4.2 POKL 8.2 POKL 9.1 POKL 9.2 POKL 9.3 POKL 9.4 POKL 9.5	RPO, PORPW 2.1	POKL 1.3 POKL 7.2 POKL 7.3	PROW 1.1 POKL 6.1.1 POKL 6.2 POKL 6.3 POKL 8.1	RPO, POIG 6.4 PORPW 3.2 PORPW 5.2 PROW 3.3	RPO,
Organizacje otoczenia biznesu				POIG 3.1 POIG 3.3 POIG 5.2 POIG 5.3 PORPW 1.4 RPO							PORPW 1.4	
Konsorcja z administracją publiczną				PORYB 4.1 PROW 4.1				POIG 7.1 POIG 8.3 POIG 8.4		PORYB 4.1 PROW 4.1	PORYB 4.1 PROW 4.1	

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYB – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

1.2.2 Kapitał Ludzki Pozarządowy

Mimo tego, że patrząc na wartość projektów sektor pozarządowy nie zajmuje wysokiej lokaty w ilości pozyskanych dotychczas projektów, to jednak warto zwrócić uwagę na to, że bez niego wielu projektów w Polsce nie byłoby.

Podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie programowania organizacje będą głównie szukały wsparcia w środkach udostępnionych w Europejskim Funduszu Społecznym. Tym razem fundusz ten finansuje jeden program operacyjny, co powinno ułatwić korzystanie z szeroko dostępnej informacji. Warto jednak wskazać, że inaczej niż to miało miejsce poprzednio, w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki istnieje wyraźny podział pomiędzy projekty systemowe i konkurso-

we. Te pierwsze są zawsze zarezerwowane jedynie dla podmiotów wyraźnie wskazanych. Oczywiście organizacje mogą również brać udział w takich projektach, ale już tylko na zasadzie odbiorców działań realizowanych w ich ramach.

W związku z powyższym proponujemy zwrócić uwagę na zapis w dokumentach programowych przy danym źródle finansowania.

1.2.3 Regionalne programy operacyjne

Organizacje pozarządowe są często wymienianym potencjalnym beneficjentem w regionalnych programach operacyjnych, właściwie

w przypadku większości dostępnych źródeł dofinansowania. To efekt coraz szerszego ich udziału w realizacji projektów samodzielnie lub we współpracy z polskimi gminami. Odsetek takich projektów jest w Polsce coraz większy.

Należy jednak zwrócić uwagę, że inaczej niż to miało miejsce w poprzednim okresie programowania, organizacje będą w tych programach traktowane tak samo jak wszyscy inni beneficjenci.

1.2.4 Projekty współpracy

Warto w końcu wspomnieć o typach projektów w unijnych funduszach, w których organizacje pozarządowych nie może zabraknąć.

To przede wszystkim tzw. projekty partnerstwa społecznego realizowa-

ne w poprzedniej perspektywie w ramach inicjatywy EQUAL, LEADER + i URBAN. Obecnie również istnieje możliwość finansowania tego typu projektów, których formuła wymaga współpracy sektora publicznego, prywatnego z sektorem społecznym (pozarządowym). Mimo swojej małej, stosunkowo, wartości należą one do najbardziej wymagających przedsięwzięć.

Obecnie tego typu projektu powinny być dofinansowane m.in. w ramach działań z zakresu:

- integracji społecznej,
- innowacyjnych metod przeciwdziałania bezrobociu,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- Rozwoju obszarów zależnych od rybactwa.

> 1.3 Przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą w Polsce mogą otrzymać dofinansowanie na projekty różnego typu – od bardzo innowacyjnych, wymagających długotrwałych i kosztownych badań, poprzez inwestycyjne, aż po projekty doradcze czy szkoleniowe. Należy jednak pamiętać o jednym bardzo istotnym rozgraniczeniu:

- Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w branży rolno-spożywczej (np. przetwórstwo spożywcze, mrożenie i

sprzedaż hurtowa) – mogą starać się o dofinansowanie ze środków PROW – listę sektorów produkcji rolnej określa załącznik nr 1 do Traktatu Wspólnot Europejskich.

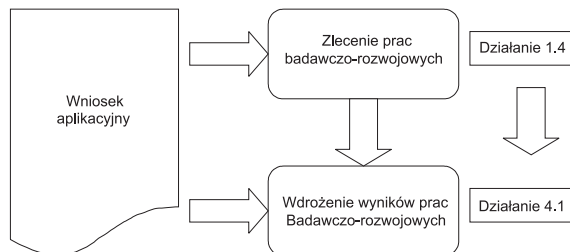
- Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa i sprzedaży ryb mogą otrzymać dofinansowanie w ramach PORYB
- Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w pozostałych branżach mogą starać się o dofinansowanie swoich projektów w ramach RPO, POIS, POIG, PORPW lub POKL.

1.3.2 Projekty badawczo-rozwojowe

Mają one być jednym z motorów rozwoju polskiej gospodarki w najbliższych latach. W ramach POIG oraz poszczególnych RPO zarezerwowano znaczne środki na realizację projektów badawczo-rozwojowych. Głównym kryterium podziału jest skala innowacyjności prowadzonych badań – lokalna lub regionalna (w takim przypadku beneficjenci będą aplikowali do właściwego regionalnego programu operacyjnego) bądź ponadregionalna (wsparcie w POIG). Kluczowym elementem jest możliwość bezpośredniego zastosowania uzyskanych wyników prac badawczo-rozwojowych w danej branży/gałęzi gospodarki. Z tego względu w POIG planuje się zastosowanie nowatorskiego sposobu ubiegania się o środki – zainteresowani beneficjenci składają będą jeden wniosek aplikacyjny na realizację projektu w dwóch fazach. W pierwszym prowadzone będą prace badawczo-rozwojowe (w priorytecie 1), które następnie będą wdrażane w ramach priorytetu IV. Dodatkowym kryterium jest wielkość projektu. Oczywiście przewidziano też możliwość odrębnego ubiegania się o unijne dofinansowanie.

	Projekty inwestycyjne	Badawczo-rozwojowe	Promocja gospodarcza	Własność intelektualna	Ochrona środowiska	Szkolenia ogólne	Szkolenia specjalistyczne
Wszystkie jednostki		PORYB 3.5				POKL 2.1 POKL 8.1 PORYB 3.1	POKL 2.1 POKL 8.1 PORYB 3.1
mikroprzedsiębiorstwa (zatrudnienie do 9 osób)	RPO POIG 4.3	RPO POIG 1.4 POIG 4.1 (łącznie z komponentem doradczym) POIG 4.2 PORPW priorytet I.	RPO	POIG 5.4	RPO		POIG 4.2 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>)
małe i średnie przedsiębiorstwa (zatrudnienie od 10 do 249 osób)	RPO POIG 4.3 POIG 4.4 POIG 4.5	Jw.	RPO	POIG 5.4	POIS 4.1 POIS 4.2 POIS 4.3 POIS 4.4 POIS 4.5 POIS 4.6		POIG 4.2 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>) POIG 4.4 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>)
duże przedsiębiorstwa (zatrudnienie powyżej 250 osób)	RPO POIG 4.3 POIG 4.4 POIG 4.5	POIG 1.4 POIG 4.1 (tylko część inwestycyjna) POIG 4.2		POIG 5.4	POIS 4.1 POIS 4.2 POIS 4.3 POIS 4.4 POIS 4.5 POIS 4.6		POIG 4.2 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>) POIG 4.4 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>)
konsorcja naukowo-przemysłowe		POIG 1.3 POIG 1.4					
grupy przedsiębiorców	POIG 4.1	POIG 1.4 POIG 4.2					POIG 4.2 (element projektu zgodnie z zasadą <i>cross-financing'u</i>)

Rysunek 3 Aplikowanie o środki na prace badawczo-rozwojowe na różnych etapach zaawansowania (opracowano na podstawie POIG)

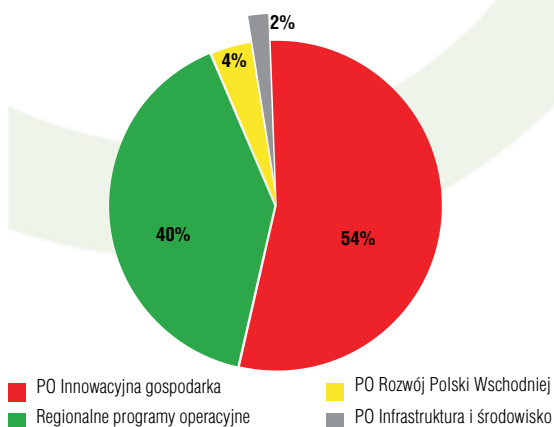

1.3.3 Inwestycje

Projekty inwestycyjne są tym typem przedsięwzięć, które cieszą się największym zainteresowaniem ze strony przedsiębiorców. Jak wynika z doświadczeń poprzedniego okresu programowania, przedsiębiorstwa należą do najbardziej aktywnych grup beneficjentów. Niemal w każdym konkursie wartość składanych projektów inwestycyjnych wielokrotnie przekracza dostępne środki. Jest to zrozumiałe – pieniądze europejskie stanowią szansę na zwiększenie konkurencyjności firmy poprzez rozbudowę bądź unowocześnienie parku maszynowego czy też rozszerzenie profilu prowadzonej działalności.

Ze względu właśnie na powszechne zainteresowanie w perspektywie finansowej 2007-2013 głównym źródłem finansowania projektów inwestycyjnych będą RPO. Jedynie w przypadku nowych inwestycji, związanych z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań o stosunkowo dużej wartości, zainteresowane firmy będą ubiegały się o wsparcie w ramach POIG.

Rysunek 4 Podział środków przewidzianych z funduszy strukturalnych na badania i rozwój, innowacje i przedsiębiorczość (opracowanie własne na podstawie danych MRR)

1.3.4 Doradztwo

Projekty doradcze są mniej popularne od przedsięwzięć inwestycyjnych. Rzeczywiście, potrzeba profesjonalnego doradztwa w określonych obszarach (np. certyfikacja systemów zarządzania) pojawia się dopiero w momencie, gdy zaspokojone zostaną podstawowe potrzeby inwestycyjne w przedsiębiorstwie. Najczęściej korzystają z nich te firmy, które planują ekspansję na nowe rynki bądź znaczną zmianę jakościową w prowadzonej działalności gospodarczej.

W programach regionalnych zostaną wsparte głównie projekty, które obejmą dostosowanie standardów do norm krajowych i europejskich

poprzez certyfikację wyrobów i usług. Projekty o większej skali (np. doradztwo i szkolenia w zakresie opracowywania wzorów przemysłowych i użytkowych) zostaną wsparte w POIG.

1.3.5 Promocja gospodarcza za granicą - udział w targach

Projekty tego typu mają na celu wsparcie w zakresie udziału w targach, wystawach czy też misjach gospodarczych. W zależności od skali oddziaływania będą mogły być realizowane w programach regionalnych – w przypadku przedsiębiorców działających na rynku lokalnym i regionalnym – bądź w POIG (dotyczy firm o większej skali działalności).

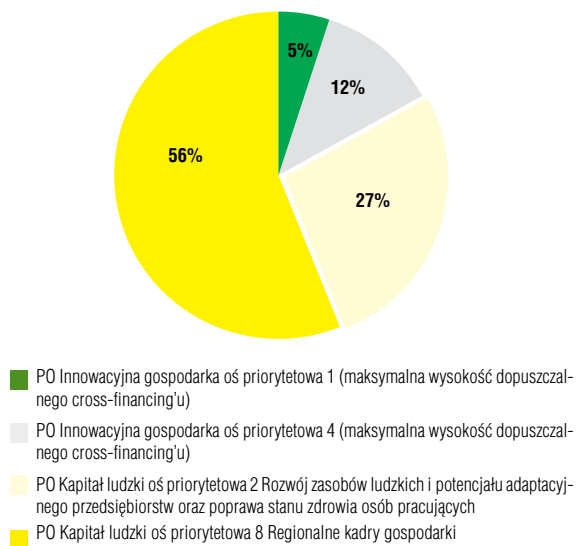
1.3.6 Szkolenia dla pracodawców i pracowników

Wraz ze zwiększaniem się poziomu rozwoju gospodarczego oraz spadkiem bezrobocia coraz częściej o konkurencyjności firmy decydują wykształcenie i umiejętności zatrudnionych w niej pracowników.

Pula środków Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczona (zarówno w perspektywie finansowej 2004-2006, jak 2007-2013) na podnoszenie kwalifikacji daje możliwość znalezienia kursu czy studiów poświęconych niemal każdej tematyce. Zainteresowani powinni pamiętać o istotnym rozróżnieniu – co do zasady kursy ogólne (np. językowe czy dotyczące konkretnej umiejętności, np. kursu obsługi wózka widłowego – zaznaczone na wykresie różnymi odcieniami koloru żółtego) finansowane będą w ramach projektów EFS w ramach POKL, zaś kursy specjalistyczne – np. poświęcone obsłudze maszyny konkretnego typu, na wykresie części wydzielone na niebiesko – mogą stanowić element uzupełniający projektu inwestycyjnego. Ponadto w projektach pierwszej grupy poszczególne firmy zainteresowane kształceniem personelu raczej nie będą projektodawcami – rolę beneficjentów oraz organizatorów pełnić będą inne podmioty – np. firmy szkoleniowe lub uczelnie.

Poza EFS środki na szkolenie można znaleźć również w Europejskim Funduszu Rybackim. Dotyczy to szkoleń związanych głównie z wspólnymi przedsięwzięciami prowadzonymi przez podmioty gospodarcze, naukowców oraz organizacje producenckie.

Rysunek 5 Podział środków przeznaczonych na szkolenia ze względu na źródło finansowania

> 1.4 Szkoły, uczelnie, jednostki naukowe

Priorytetowym kierunkiem rozwoju gospodarek państw Unii Europejskiej, w tym Polski, jest budowa gospodarki opartej na wiedzy. Szczególnie istotną rolę w jej rozwoju pełni wsparcie dla szeroko rozumianego sektora edukacji – od przedszkoli, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, aż po szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe oraz ośrodki naukowo-badawcze. Ponadto istotną rolę pełnią działania „miękkie”: stypendia (zarówno dla uczniów, jak pracowników naukowych) oraz szkolenia podnoszące kwalifikacje pracowników systemu edukacji.

1.4.1 Tabela

	Infrastruktura edukacyjna	Infrastruktura towarzysząca	Wyrównywanie szans edukacyjnych	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	Infrastruktura badawczo-rozwojowa	Projekty badawcze	Stypendia	Kształcenie ustawiczne	Badania i programy do- buczące rozwoju systemu oświaty	Programy edukacyjne	Kształcenie postaw z zakresu ochrony środowiskowa
Wszystkie jednostki			POKL 9.1 POKL 9.2					POKL 9.3 POKL 9.4 POKL 9.5	POKL 3.3 POKL 3.4 POKL 9.2 POKL 9.3	POKL 9.5	
Przedszkole	RPO	RPO	POKL 9.1							POIS 5.4	
Szkoła podstawowa	RPO	RPO	POKL 9.1							POKL 9.1 POIS 5.4	
Gimnazjum	RPO	RPO	POKL 9.1							POKL 9.1 POIS 5.4	
Szkoła ponadgimnazjalna	RPO	RPO	POKL 9.1 POKL 9.2							POKL 9.1 POIS 5.4 POKL 9.2	
Placówka kształcenia ustawicznego	RPO	RPO						POKL 9.3		POKL 9.3 POIS 5.4	
Szkoła wyższa	POIS 13.1 PORPW priorytet 1 RPO	POIS 13.1 RPO	POKL 4.1	POIS 13.1				POKL 4.1		POKL 4.1 POIS 5.4	
Jednostki naukowe	RPO	RPO		POIG 2.3	POIG 2.1 POIG 2.2 PORPW priorytet 1	POIG 1.1 POIG 1.3				POIS 5.4	POIS 5.4
Ośrodki edukacji ekologicznej										POIS 5.4	
Konsorcja naukowo-przemysłowe				POIG 2.3	POIG 2.1 POIG 2.2 PORPW priorytet1	POIG 1.1 POIG 1.3 POIG 1.4					
Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej						POIG 1.2	POIG 1.2 (studia doktoran- ckie oraz stypendia dla naukow- ców)				
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju				POIG 2.3	POIG 2.1						
Jednostki nadzorujące system edukacji									POKL 3.1 POKL 3.2		
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji									POKL 3.1		
Instytut Badań Edukacyjnych									POKL 3.4		

W ramach projektów tego typu możliwa jest budowa, rozbudowa i modernizacja oraz zakup wyposażenia placówek oświatowych – przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także placówek edukacyjnych służących kształceniu ustawicznemu. Źródłem ich finansowania będą programy regionalne.

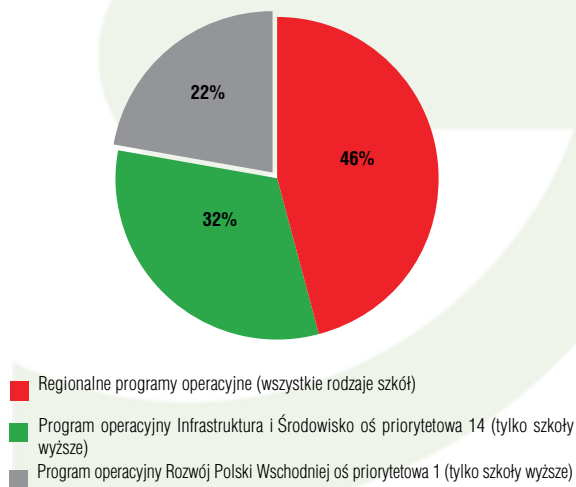
1.4.3 Inwestycje w szkołach wyższych

Także projekty tego typu – głównie inwestycje w bazę dydaktyczną szkół wyższych oraz infrastrukturę społeczno-edukacyjną oraz działalność rozwojową – co do zasady wspierane są w regionalnych programach operacyjnych. Biorąc pod uwagę wysoką liczbę studentów należy przypuszczać, że te projekty także będą cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Projekty z zakresu infrastruktury szkolnictwa wyższego mogą być finansowane również z innych źródeł. Z jednej strony są to projekty uczelni oferujących wykształcenie w kierunkach, które będą w największej mierze decydowały o konkurencyjności gospodarki (szczególnie matematyczno-przyrodnicze) – beneficjenci będą mogli aplikować do POIS.

Drugim wyjątkiem jest część projektów szkół wyższych zlokalizowanych w województwach wschodniej Polski – wskazane projekty w zakresie infrastruktury szkolnictwa wyższego na będą mogły być finansowane w ramach pierwszego priorytetu PORPW.

Rysunek 6 Podział dostępnych środków funduszy strukturalnych na infrastrukturę edukacyjną (opracowanie własne w oparciu o dane PO)

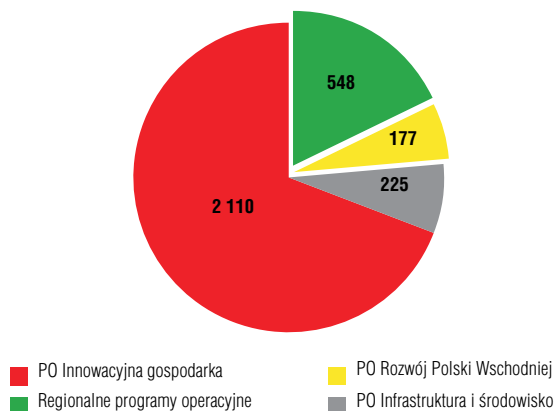
1.4.4 Inwestycje w jednostkach naukowych

Dużej pomocy mogą oczekiwać również jednostki naukowe. Przede wszystkim znaczne środki unijne będą mogły być skierowane na rozwój infrastruktury naukowo-badawczej czy też infrastruktury specjalistycznych laboratoriów, ze szczególnym uwzględnieniem najsilniejszych ośrodków w kraju (które otrzymają wsparcie w ramach POIG). Pozostałe ośrodki będą mogły korzystać ze wsparcia w programach regionalnych.

1.4.5 Projekty stypendialne

Projekty pomocy stypendialnej dla uczniów pochodzących z ubogich rodzin oraz osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce z pewnością

Rysunek 7 Środki funduszy strukturalnych przeznaczone na B+R w mln € (opracowanie własne w oparciu o dane PO)

będą budziły zainteresowanie władarzy gmin i powiatów. Będą one mogły być finansowane w ramach POKL – w priorytecie 9 Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ale to nie jedyny rodzaj stypendiów, jakie będzie można uzyskać ze środków europejskich. W ramach priorytetu 1 POIG studenci, absolwenci i doktoranci będą mogli uczestniczyć w projektach badawczych mających zastosowanie w gospodarce (w takim przypadku stypendia mogą być elementem uzupełniającym projektu inwestycyjnego).

1.4.6 Podnoszenie kwalifikacji pracowników systemu edukacji

Pracownicy systemu edukacji będą mieli możliwość skorzystania z dobrodziejstw EFS. Specjalnie dla nich przeznaczono część środków osi priorytetowej 9 POKL – planuje się dofinansowanie studiów podyplomowych, kursów i szkoleń dla nauczycieli i pracowników placówek dydaktycznych, a także realizację programów obejmujących uzupełnianie formalnych kwalifikacji nauczycieli.

> 1.5 Administracja państwowa

Jednostki administracji państwowej (administracja rządowa i zespolona, ale także jednostki podległe, jak np. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad - GDDKiA) są zaangażowane we wdrażanie unijnych funduszy w Polsce. W niektórych wypadkach są również beneficjentami pomocy europejskiej. W nowej perspektywie finansowej mogą aplikować o środki funduszy europejskich we wszystkich programach operacyjnych.

1.5.1 Tabela

	Transport	Zapobieganie zagrożeniom naturalnym i ochrona środowiska naturalnego	Rozwój zasobów ludzkich	Wspieranie przedsiębiorczości	Budowa społeczeństwa informacyjnego	Pomoc techniczna
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	POIS 6.1 POIS 7.2 POIS 7.3 POIS 8.1 POIS 8.2 POIS 8.3 RPO PORPW priorytet IV	POIS 5.2				
Spółki specjalnego przeznaczenia	POIS 6.1 POIS 8.2					
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	POIS 7.1 POIS 7.2 POIS 7.3 RPO	POIS 5.2				
Wojewoda		POIS 2.2 POIS 5.1				
Urząd morski	POIS 7.2 POIS 8.5	POIS 2.2 POIS 3.2 POIS 5.1 POIS 5.3				
Porty morskie	POIS 7.2 POIS 7.4 RPO*					
Wojsko		POIS 2.2				
PGL Lasy Państwowe		POIS 2.2 POIS 3.1 POIS 3.2 POIS 3.3 POIS 5.1 POIS 5.2 POIS 5.3 POIS 5.4 RPO*				
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej i Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej	POIS 7.5 POIS 8.5	POIS 3.1 POIS 3.3 RPO*				
Państwowa Straż Pożarna	POIS 8.1	POIS 3.2 POIS 5.4			RPO*	
Policja	POIS 8.1	POIS 5.4			RPO	
Centralny Zarząd Służby Więziennej			POKL 1.3			
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska		POIS 3.2 POIS 3.3				
Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa	POIS 7.2	POIS 3.2				
Podmioty zarządzające obszarami chronionymi (w tym parkami narodowymi i krajobrazowymi)		POIS 5.1 POIS 5.2 (tylko parki narodowe i krajobrazowe) POIS 5.3 POIS 5.4 (tylko parki narodowe i krajobrazowe) RPO*				
Wojewódzki Konserwator Przyrody		POIS 5.4				
Urząd Lotnictwa Cywilnego	POIS 6.2					
Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	POIS 6.2					
Urzędy żeglugi śródlądowej	POIS 7.5 POIS 8.5					
Główny Inspektorat Transportu Drogowego	POIS 8.1					
Kuratoria oświaty			POKL 3.1			
Centralna Komisja Egzaminacyjna			POKL 3.2			
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (jako instytucja zarządzająca krajowymi programami operacyjnymi)				PORPW priorytet V	PORPW priorytet II	POIS priorytet XIV POIS priorytet XV POKL priorytet X POIG priorytet IX PORPW 6.1
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi						POROW priorytet V PORYBY priorytet V

Ministerstwa pełniące funkcje instytucji pośredniczących oraz pośredniczących II stopnia oraz beneficjenci systemowi					POIS priorytet XIV POIS priorytet XV POKL priorytet X POIG priorytet IX PORPW 6.1 POROW priorytet V PORYBY priorytet V
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów			POKL 5.1		
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego				PORPW priorytet V jako koordynator przygotowania kompleksowych projektów)	PORPW priorytet II (jako koordynator przygotowania kompleksowego projektu)
Ministerstwo Transportu	POIS 6.2				
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	POIS 8.1		POKL 5.2		POIG priorytet VII
Straż graniczna		POIS 5.4			
Służba celna		POIS 5.4			
Instytut Meteorologii i Gospodarki wodnej		POIS 3.2			
Ministerstwo Sprawiedliwości			POKL 1.3 POKL 5.3		POIG priorytet VII
Ministerstwo Zdrowia			POKL 2.3		POIG priorytet VII
Ministerstwo Edukacji Narodowej			POKL 3.1 POKL 3.3		
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego			POKL 4.1 POKL 4.2	POIG 1.1	
Ministerstwo Gospodarki			POKL 5.3		
Ministerstwo Środowiska					POIG priorytet VII
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej			POKL 5.4 POKL 5.5		POIG priorytet VII
Ministerstwo Finansów			POKL 5.1		POIG priorytet VII
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości			POKL 2.2		
Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich			POKL 1.1 POKL 1.2 POKL 1.3		
Ochotnicze Hufce Pracy			POKL 1.3		
Polska Organizacja Turystyczna				POIG 6.3 PORPW priorytet V	
Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.				POIG 6.5 PORPW priorytet V	

1.5.2 Pomoc techniczna

Pomoc techniczna to specyficzna forma pomocy dla Polski. Jest ona skierowana głównie do administracji, która zajmuje się realizacją poszczególnych programów operacyjnych. Pomoc techniczna jest w Polsce finansowana w postaci jednego dużego POPT oraz komponentów pomocy technicznej w każdym z programów.

Katalog uprawnionych podmiotów w danym programie zależy od tego, jakie instytucje pełnią funkcję instytucji zarządzającej oraz instytucji pośredniczących. W ramach środków pomocy technicznej finansowane mogą być wszystkie elementy wspomagające zarządzanie – zatrudnienie pracowników, ekspertyzy, opracowania, materiały promocyjne, itp.

1.5.3 Wspieranie przedsiębiorczości

Działania służące wsparciu przedsiębiorczości obejmować będą projekty różnego rodzaju. Wśród nich znajdą się przedsięwzięcia związane z rozwojem sieci centrów obsługi inwestorów, budową i rozwojem sieci obsługi inwestorów i przygotowaniem terenów inwestycyjnych (priorytet VI POIG), a także tworzeniem elektronicznych usług publicznych (priorytet VII POIG), czy promocją gospodarczą (priorytet I PORPW).

1.5.4 Badania i analizy

W ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013 przewidziano możliwość finansowania różnorodnego rodzaju analiz i badań. Dotyczyć one będą m. in. następujących obszarów:

- wsparcia realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, a także identyfikacji kierunków badań naukowych i prac rozwojowych (*tzw. Foresight*),
- monitorowania i poprawy jakości usług publicznych służb zatrudnienia,
- wsparcia w zakresie badań, analiz i promowania nowych form i metod organizacji pracy (np. telepraca),
- badania w zakresie systemu oświaty,
- badania i opracowanie skutecznych metod zarządzania szkolnictwem wyższym,
- opracowanie nowych metod nauczania w systemie szkolnictwa,
- analizy i badania mające na celu wsparcie administracji (doskonalenie systemu oceny tworzenia prawodawstwa).

1.5.5 Infrastruktura transportowa i ochrony środowiska

Ten typ projektów jest najbardziej powszechny wśród podmiotów administracji publicznej i podległych jej jednostek – ponadto

charakteryzują się one znaczną wartością. Obok licznych projektów z zakresu infrastruktury transportowej, realizowanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad oraz PKP Polskie Linie Kolejowe SA, finansowane są projekty poświęcone ochronie środowiska (m.in. termomodernizacji budynków użyteczności publicznej), a także projekty w zakresie kultury.

Zapewne najbardziej oczekiwane przez społeczeństwo są inwestycje infrastrukturalne w zakresie dróg i linii kolejowych, ale także lotnisk i portów morskich oraz centrów logistycznych. Zakłada się wybudowanie kilku tysięcy kilometrów autostrad i dróg ekspresowych oraz modernizację głównych szlaków kolejowych. Większość inwestycji została umieszczona na tzw. listach projektów kluczowych, dzięki czemu pozyskanie środków unijnych przez instytucje przygotowujące projekty powinno być łatwiejsze.

> 1.6 Ośrodki zdrowia i szpitale

Dzięki funduszom strukturalnym sektor służby zdrowia może w znaczący sposób podnieść jakość oferowanych przez siebie usług. Usprawnienia nie dotyczyć będą tylko szpitali, ale także obejmą budowę systemu ratownictwa medycznego. Ponadto zarezerwowano środki finansowe na podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w służbie zdrowia.

1.6.1 Tabela

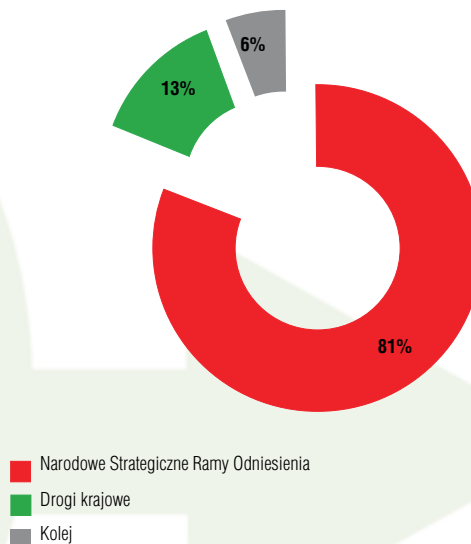
	Inwestycje	Zakup wyposażenia	Kształcenie zawodowe	Programy profilaktyczne (poprawa stanu zdrowia pracowników)	Przygotowanie kompleksowej dokumentacji projektu
Wszystkie jednostki					
Ministerstwo Zdrowia		POKL 2.3	POKL 2.3	POKL 2.3	
Zakłady opieki zdrowotnej (organem założycielskim minister)	POIS 12.2	POIS 12.2			POIS 12.2
Publiczne uczelnie medyczne	Jw.	Jw.			POIS 12.2
Zakłady opieki zdrowotnej (stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – szpitalne oddziały ratunkowe oraz uczestniczące w systemie ratownictwa medycznego)	POIS 12.1	POIS 12.1			POIS 12.1
Kolumny transportu sanitarnego	Jw.	Jw.			POIS 12.1
Centra powiadamiania ratunkowego	Jw.	Jw.			POIS 12.1
Zakłady opieki zdrowotnej (organem założycielskim jednostka samorządu terytorialnego)	RPO	RPO			
Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki	Jw.	Jw.			

1.6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia

Najwięcej środków zostanie przeznaczonych na budowę i modernizację ośrodków zdrowia, takich jak szpitale czy zakłady opieki zdrowotnej. W ramach dostępnych środków stworzona została możliwość poprawy stanu infrastruktury i świadczonych usług zarówno przez wyspecjalistyczne podmioty – zakłady opieki zdrowotnej, nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (np. największe szpitale kliniczne), jak i małe przychodnie lokalne – zarządzane przez jednostki samorządu terytorialnego – te pierwsze w ramach PO *Infrastruktura i środowisko*, te drugie regionalnych programach operacyjnych.

W PO *Infrastruktura i środowisko* finansowane będą przedsięwzięcia realizowane przez te podmioty, których organem założycielskim jest

Rysunek 8 Udział środków funduszy UE (NSRO) na drogi krajowe i koleje (opracowanie własne w oparciu o dane PO)

minister albo inny centralny organ administracji rządowej, a także publiczna uczelnia medyczna lub prowadząca działalność dydaktyczną

i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

Z kolei w programach regionalnych realizowane będą projekty instytucji, których organem założycielskim są podmioty inne niż Minister Zdrowia np. samorządy. Szczególną aktywnością w tym obszarze wykażą się zapewne lokalne ośrodki służby zdrowia.

1.6.3 System ratownictwa medycznego

Unijne fundusze przyspieszą budowanie w Polsce systemu ratownictwa medycznego. Dzięki wsparciu Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko* powstanie infrastruktura związana z ratownictwem (budynki, sprzęt medyczny, środki transportu sanitarnego, łądowiska), a także zakupione zostaną środki transportu do kolumny transportu

sanitarnego. Umożliwi to m. in. szybsze docieranie karet do wypadków. Ponadto wsparte zostaną wojewódzkie centra powiadamiania ratunkowego (numer ratunkowy 112).

1.6.4 Podnoszenie kwalifikacji pracowników służby zdrowia

Oczywiście nawet najlepiej wyposażony szpital bądź najszybciej reagujący system powiadamiania nie będzie pełnił swej roli, jeśli nie będzie obsługiwany przez fachowców. Narastającym problemem polskiej służby zdrowia jest odpływ kadr – zarówno specjalistów, jak również personelu pomocniczego, takiego jak pielęgniarek. Z tego względu w POKL zarezerwowano środki na podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, w szczególności pielęgniarek i położnych oraz lekarzy deficytowych specjalności. Dzięki Europejskiemu Funduszowi Społecznemu pracownicy służby zdrowia będą mogli uzyskiwać dodatkowe, potrzebne w wykonywanej pracy kwalifikacje.

> 1.7 Rolnicy i rybacy

Rolnicy i rybacy to specyficzna grupa beneficjentów. I jednym i drugim poświęcono wręcz całe programy finansowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej. Warto jednak zwrócić uwagę, że nie są oni jedynymi ich beneficjentami. Oprócz

wielu dostępnych możliwości finansowania bezpośrednio dla nich, z dostępnych funduszy pozyskują środki również lokalni przedsiębiorcy i samorządy.

1.7.3 Premie dla rolników

Specyfiką dotacji dla rolników są tzw. premie. Są one przyznawane rolnikom na podstawie uproszczonego wniosku o dofinansowanie, który jest znacznie prostszy w przygotowaniu od zwykłego projektu. Inaczej też wygląda samo jej przyznanie. O ile w przypadku projektu beneficjent wnioskuje o kwotę, która stanowi uzasadnienie dla poniesionych przez niego wydatków – np. 50 lub 80% zwrotu za poniesione nakłady, o tyle w przypadku premii jest to zawsze suma ryczałtowa przyznawana za spełnienie określonych kryteriów, np. posiadany areał gruntów rolnych.

Premie przyznawane są m.in. w przypadku:

- ▼ Zalesień,
- ▼ Startu młodych rolników,
- ▼ Programu rolnośrodowiskowego,
- ▼ Grup producenckich,
- ▼ Produktów regionalnych,
- ▼ Niekorzystnych warunków gospodarowania.

Należy jednak pamiętać, że system premii finansowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest komplementarny wobec tzw. działań I filaru Wspólnej Polityki Rolnej. Ten ostatni znany jest z tzw. dopłat obszarowych i produkcyjnych.

1.7.1 Tabela Rolnicy

	Szkolenia	Start młodych rolników	Renta strukturalna	Doradztwo	Inwestycje	Produkty regionalne Poprawa jakości	Promocja i informacja	Niekorzystne warunki gospodarowania (ONW)	Program rolnośrodowiskowy	Zalesianie	Różnicowanie działalności gospodarczej
Rolnik	PROW 1.1		PROW 1.3	PROW 1.4	PROW 1.5			PROW 2.1	PROW 2.2	PROW 2.3	PROW 3.1
Osoba fizyczna		PROW 1.2									PROW 3.1 PROW 3.2
Posiadacz lasów	PROW 1.1 POKL			PROW 1.4						PROW 2.4	
Osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą					PROW 1.6	PROW 1.8					PROW 3.2
Grupy producentów					PROW 1.10		PROW 1.9				

1.7.2 Tabela Rybacy

	Zaprzestanie działalności połowowej	Inwestycje	Rekompensaty społeczne	Akwakultura	Różnicowanie działalności
Rybak	PORYBY 1.1 PORYBY 1.2	PORYBY 1.3	PORYBY	PORYBY 2.1	PORYBY 3.6
Hodowcy ryb	PORYBY 2.2	PORYBY 2.2		PORYBY 2.1	
Gospodarstwa rybackie	PORYBY 2.2	PORYBY 2.2			
Porty rybackie		PORYBY 3.3			

Skróty użyte w tabeli:

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

1.7.4 Inwestycje w gospodarstwa

Oprócz systemu premiowego na zbliżonych zasadach jak w programach finansowanych z funduszy strukturalnych rolnicy mają możliwość pozyskać środki np. na rozwój swojego gospodarstwa. Dofinansowanie można otrzymać na pokrycie połowy kosztów inwestycji związanych z modernizacją gospodarstwa. Dotyczy to zarówno kosztów budowy nowych obiektów gospodarskich, jak również zakupu sprzętu. Takie projekty powinny zmierzać do dostosowania profilu, skali i jakości produkcji do potrzeb rynku, poprawy bezpieczeństwa żywności, poprawy warunków utrzymania zwierząt, ochrony środowiska lub bezpieczeństwa pracy.

1.7.5 Modernizacja polskiego rybołówstwa

Podobnie jak rolnicy, również rybacy mają w swoim programie tzw. systemy premiowe. Są one skierowane m.in. na złowienie statków oraz sfinansowanie tzw. rekompensaty za zaprzestanie działalności połowowej. W tym wypadku, podobnie jak to mam miejsce w przy-

padku rolników, premia wypłacana jest po spełnieniu określonych w programie warunków.

Poza systemem premii przewiduje się w programie kilka różnych systemów dotacji, których celem będzie poprawa sytuacji w sektorze rybołówstwa i rozwój obszarów przybrzeżnych. Swoje projekty będą mogli składać nie tylko rybacy, ale również przedsiębiorcy, uczelnie i instytuty naukowe, samorządy.

1.7.6 Rybołówstwo śródlądowe

Podobnie jak to miało miejsce w okresie programowania 2004-2006 (Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb na lata 2004-2006) z dofinansowania mogą korzystać nie tylko rybacy, którzy prowadzą działalność połowową na wodach morskich, ale również hodowcy ryb i osoby prowadzące gospodarstwa rybackie. Mogą oni pozyskiwać środki na prowadzenie inwestycji modernizacyjnych, rozbudowę obiektów, ale także na projekty poprawiające akwakulturę hodowli.

2 KROK II - FUNDUSZE SEKTORAMI

Niniejszy rozdział podzielony jest na główne obszary oddziaływania funduszy, wyselekcjonowane głównie pod kątem tych, które pokrywają się w kilku programach jednocześnie. Aby szybko zorientować się co w danym sektorze jest finansowane w ramach dostępnych programów zaproponowaliśmy układ tabeli z odpowiednimi oznaczeniami.

Wartości podawane w tabelach dotyczą minimalnej lub maksymalnej wartości projektów.

> 2.1 Drogi, koleje

	Bez ograniczeń	Min. 2 mln zł	Maks. 4 mln zł	Min. 4 mln zł	Min. 8 mln zł	Min 20 mln zł	Min. 40 mln zł
DROGI							
Drogi wojewódzkie	RPO POIS 7.2 (dokumentacja techniczna)				PORPW 4.1 (obwodnice)	POIS 7.2 PORPW 4.1	
Drogi powiatowe	RPO POIS 7.2 (dokumentacja techniczna)					POIS 7.2	
Drogi gminne	RPO POIS 7.2 (dokumentacja techniczna)					POIS 7.2	
Drogi ekspresowe	POIS 6.1 (dokumentacja techniczna)\ POIS 7.2 (dokumentacja techniczna) POIS 8.1 (dokumentacja techniczna) POIS 8.2 (dokumentacja techniczna) POIS 9.1 (dokumentacja techniczna)			POIS 8.1	PORPW 4.1 (obwodnice)	POIS 6.1 POIS 7.2 PORPW 4.1	POIS 9.1
Autostrady	POIS 6.1 (dokumentacja techniczna) POIS 7.2 (dokumentacja techniczna) POIS 8.1 (dokumentacja techniczna) POIS 8.2 (dokumentacja techniczna) POIS 9.1 (dokumentacja techniczna)			POIS 8.1		POIS 6.1 POIS 7.2	POIS 9.1
Drogi krajowe	POIS 6.1 (dokumentacja techniczna) POIS 7.2 (dokumentacja techniczna) POIS 8.1 (dokumentacja techniczna) POIS 8.2 (dokumentacja techniczna) POIS 9.1 (dokumentacja techniczna)			POIS 8.1	PORPW 4.1 (obwodnice)	POIS 6.1 POIS 7.2 PORPW 4.1	POIS 9.1
Drogi na terenie portów rybackich	PORYBY 3.3						
Drogi do gruntów posceniowych	PROW 1.7						
Bezpieczeństwo ruchu drogowego				POIS 8.1			
Inteligentne Systemy Transportu	POIS 7.3 (dokumentacja techniczna)	POIS 8.3 (dokumentacja techniczna)			POIS 8.3	POIS 7.3	
KOLEJE							
Koleje regionalne	RPO						
Koleje międzyregionalne i międzynarodowe	POIS 7.1 (dokumentacja techniczna)						POIS 7.1
Transport intermodalny	RPO (tylko poza siecią TEN-T) POIS 7.4 (dokumentacja techniczna)					POIS 7.4 (tylko w sieci TEN-T)	
TRANSPORT LOTNICZY							
Regionalne porty lotnicze	RPO						
Międzynarodowe porty lotnicze	POIS 6.2 (dokumentacja techniczna)						POIS 6.2
Bezpieczeństwo i ochrona transportu lotniczego	POIS 8.4 (dokumentacja techniczna)		RPO	POIS 8.4			

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne
 POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
 POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
 POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
 PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
 PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich
 PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.2 Transport rzeczny, morski

	Bez ograniczeń	Min. 20 mln zł
Porty rzeczne i drogi wodne śródlądowe	RPO POIS 7.5 (dokumentacja techniczna) POIS 8.5 (dokumentacja techniczna)	POIS 7.5 POIS 8.5
Porty morskie	RPO POIS 7.2 (dokumentacja techniczna) POIS 8.5 (dokumentacja techniczna)	POIS 7.2 POIS 8.5
Porty rybackie	PORYBY 3.3	

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne
 POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
 POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
 POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
 PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
 PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich
 PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.3 Kultura

	Bez ograniczeń	Maks. 500 tys. zł	Maks.. 4 mln zł	Min. 4 mln zł	Maks. 20 mln zł	Min. 20 mln zł
Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	PORYBY 4.1				RPO	POIS 11.1
Konserwacja zabytków ruchomych	PORYBY 4.1		RPO	POIS 11.1		
Rozwój zasobów cyfrowych			RPO	POIS 11.1		
Zabezpieczenie zabytków			RPO	POIS 11.1		
Infrastruktura kultury					RPO	POIS 11.2
Tworzenie wirtualnych instytucji kultury				POIS 11.1		
Infrastruktura kultury (jednostki państwowe lub współprowadzone)			RPO	POIS 11.2		
Odnowa wsi	PORYBY 4.1	PROW 3.4				
Obiekty związane z rybactwem	PORYBY 4.1					
Szkolnictwo artystyczne			RPO	POIS 11.3		

UWAGA!:

1. W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.
2. W przypadku POIS - działanie 11.1, 11.2 - dla wszystkich typów projektów realizowanych przez instytucje kultury państwowe i współprowadzone z ministrem ds. kultury i dziedzictwa narodowego, archiwa państwowe oraz dopuszczone w działaniu typy szkół i uczelni artystycznych minimalna wartość projektu wynosi 4 mln zł.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne
 POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
 POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
 POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
 PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
 PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich
 PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.4 Turystyka

	Bez ograniczeń	Maks. 500 tys. zł	Min. 2 mln zł	Min. 20 mln zł
Ścieżki rowerowe	RPO			
Ścieżki rowerowe na obszarach wiejskich	PORPW 5.2	PROW 3.4		
Infrastruktura o znaczeniu regionalnym i lokalnym				
Produkty turystyczne ponadregionalne (EURO 2012)	POIG 6.4			
Infrastruktura turystyczna na obszarach wiejskich		PROW 3.4		
Promocja regionu	RPO		PORPW 1.4 PORPW 5.1	
Promocja produktów ponadregionalnych	POIG 6.3			
Infrastruktura uzdrowisk	RPO			
Systemy i centra informacji turystycznej	RPO			
Infrastruktura turystyki biznesowo-kongresowej				PORPW 3.2
Infrastruktura rekreacyjno-sportowa	RPO			
Promowanie ekoturystyki, wędkarstwa na terenach przybrzeżnych	PORYB 4.1			

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.5 Transport publiczny

	Bez ograniczeń	Min. 20 mln zł	Min. 80 mln zł	Maks. 100 mln zł	Min. 100 mln zł
Transport publiczny poza aglomeracjami ¹	RPO		PORPW 3.1		
Transport publiczny w aglomeracjach				RPO	
Transport publiczny w aglomeracjach - szynowy	POIS 7.3 (dokumentacja techniczna)	POIS 7.3 (telematyka)			POIS 7.3

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

¹ Pod pojęciem aglomeracji na potrzeby niniejszego rozdziału należy rozumieć następujące obszary miejskie: warszawski, poznański, katowicki, łódzki, trójmiejski, wrocławski, krakowski, szczeciński, bydgosko-toruński)

> 2.6 Ochrona środowiska

	Bez ograniczeń	Maks. 200 tys. zł	Maks. 4 mln zł	Min. 4 mln zł	Min 8 mln zł	Maks. 20 mln zł	Min. 20 mln zł	Maks. 40 mln zł	Min. 40 mln zł
Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach pow. 15 tys. RLM	POIS 1.1								
Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach pon. 15 tys. RLM	RPO								
Gospodarka wodno-ściekowa na obszarach wiejskich ²			PROW 3.3						
Gospodarka odpadami komunalnymi na obszarach pow. 150 tys. mieszk.	POIS 2.1								
Gospodarka odpadami komunalnymi na obszarach pon. 150 tys. mieszk.	RPO								
Gospodarka odpadami komunalnymi na obszarach wiejskich ³		PROW 3.3							
Rekultywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe						RPO	POIS 2.2		
Rekultywacja terenów zdegradowanych na inne cele	RPO						POIS 2.2		
Ochrona brzegów morskich							POIS 2.2		
Regulacja cieków wodnych, renaturyzacja	PORYB 3.2							RPO	POIS 3.1
Zbiorniki wodne do 10 mln m ³	RPO								
Zbiorniki wodne pow. 10 mln m ³	POIS 3.1								
Urządzenia przeciwpowodziowe								RPO	POIS 3.1
Melioracje wodne na potrzeby rolnictwa	PROW 1.7								
Nadzwyczajne zagrożenia naturalne	PROW 2.4		RPO	POIS 3.2					
Monitoring środowiska			RPO	POIS 3.3					
Inwestycje z zakresu ochrony środowiska w małych, średnich, dużych przedsiębiorstwach	PORYB 2.3 PORYB 3.1				POIS 4.1 POIS 4.2 POIS 4.3 POIS 4.4 POIS 4.5 POIS 4.6				
Inwestycje z zakresu ochrony środowiska w małych i średnich przedsiębiorstwach	RPO PORYB 2.3 PORYB 3.1					PROW 1.6			

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.7 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

	Bez ograniczeń	Maks. 400 tys. zł	Min. 400 tys. zł	Maks. 2 mln zł	Min. 2 mln zł
Kampanie promocyjne i informacyjne				RPO	POIS 5.4
Edukacja ekologiczna		RPO	POIS 5.4		
Zachowanie różnorodności gatunkowej		RPO	POIS 5.1		
Ochrona siedlisk		RPO	POIS 5.1		
Przejścia dla zwierząt				RPO	POIS 5.2
Plany ochrony przyrody			POIS 5.3		
Gospodarstwa rolne na terenach NATURA 2000	PROW 2.2 ⁴				
Akwakultura	PORYB 2.1				

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

² Obszary wiejskie – miejscowości na terenie gmin wiejskich oraz miasta poniżej 5 tys. mieszkańców

³ Obszary wiejskie – miejscowości na terenie gmin wiejskich oraz miasta poniżej 5 tys. mieszkańców

⁴ Dofinansowanie przyznawane w postaci tzw. premii uzależnionej od rodzaju prowadzonej gospodarki

> 2.8 Energetyka

	Bez ograniczeń	Maks. 100 tys. zł	Maks. 300 tys. zł	Maks. 3 mln zł	Min. 3 mln zł	Maks. 20 mln zł.	Min. 20 mln zł
Budowa jednostek wytwarzania energii skojarzonej	POIS 10.1 (dokumentacja techniczna)					RPO	POIS 10.1
Infrastruktura przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, ciepłej i gazu	POIS 10.2 (dokumentacja techniczna) POIS 11.1 (dokumentacja techniczna) POIS 11.2 (dokumentacja techniczna)					RPO	POIS 10.2 POIS 11.1 POIS 11.2
Termomodernizacja budynków publicznych	POIS 10.3 (dokumentacja techniczna)					RPO	POIS 10.3
Odnawialne źródła energii	POIS 10.4 (dokumentacja techniczna) POIS 10.6 (dokumentacja techniczna)					RPO	POIS 10.4 POIS 10.6
Odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich ⁵				PROW 3.3	RPO	RPO	
Produkcja biopaliw	POIS 10.1 (dokumentacja techniczna) POIS 10.6 (dokumentacja techniczna)	PROW 3.1	PROW 3.2			RPO	POIS 10.5 POIS 10.6

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

Skróty użyte w tabeli:

RPO – regionalne programy operacyjne

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

PORPW – Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PROW – Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich

PORYBY – Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

> 2.9 Integracja społeczna

	Bez ograniczeń	Projekty o znaczeniu lokalnym i regionalnym	Projekty o znaczeniu ponadregionalnym	Oddolne projekty realizowane na obszarach wiejskich
Aktywna integracja (kontrakty socjalne) osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym		POKL 7.1		POKL 7.3
Aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym		POKL 7.2	POKL 1.3	POKL 7.3
Wsparcie podmiotów integracji społecznej		POKL 7.2		POKL 7.3
Wsparcie instytucji sektora ekonomii społecznej		POKL 7.2		POKL 7.3

> 2.10 Zatrudnienie

	Bez ograniczeń	Projekty o znaczeniu lokalnym i regionalnym	Projekty o znaczeniu ponadregionalnym	Oddolne projekty realizowane na obszarach wiejskich	Oddolne projekty realizowane na obszarach rybackich
Aktywizacja bezrobotnych		POKL 6.1		POKL 6.3	
Wsparcie elastycznych form zatrudnienia		POKL 6.1	POKL 1.3	POKL 6.3	
Wsparcie samozatrudnienia		POKL 6.2		POKL 6.3	
Tworzenie miejsc pracy poza sektorem rybackim					PORYBY 4.1

⁵ Obszary wiejskie – miejscowości na terenie gmin wiejskich oraz miasta poniżej 5 tys. mieszkańców

> 2.11 Społeczeństwo informacyjne

	Bez ograniczeń	Projekty o znaczeniu lokalnym i regionalnym	Projekty o znaczeniu ponad-regionalnym	Przedsiębiorstwa działające krócej niż 12 miesięcy	Przedsiębiorstwa działające powyżej 12 miesięcy	Maks. 20 mln zł.	Min. 20 mln zł
Szkieletowe sieci szerokopasmowe		RPO	PORPW p.2 (kompleksowy projekt dla pięciu województw Polski wschodniej)				
Dostęp do internetu szerokopasmowego	POIG 8.3 POIG 8.4						
Publiczne Punkty Dostępu do Internetu		RPO					
Projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego realizowane przez	POIG 7,1	RPO					
E-usługi dla przedsiębiorstw		RPO					
Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie informatyzacji	POIG 8.2			POIG 8.1	RPO		
Społeczeństwo informacyjne w publicznych szkołach wyższych						RPO	POIS 13.1

> 2.12 Edukacja

	Bez ograniczeń	Maks. 20 mln zł.	Min. 20 mln zł
Infrastruktura przedszkolna	RPO		
Infrastruktura szkolna (szkoły, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, placówki kształcenia ustawicznego)	RPO		
Przyszkolna infrastruktura sportowa	RPO		
Infrastruktura szkolnictwa wyższego (budynki i wyposażenie, infrastruktura społeczeństwa informacyjnego, infrastruktura towarzysząca)	RPO		POIS 13.1 PORPW priorytet I

> 2.13 Nauka

	Bez ograniczeń	Projekty o znaczeniu lokalnym i regionalnym	Projekty o znaczeniu ponad-regionalnym	Maks. 400 tys. zł	Min. 400 tys. zł	Min 2 mln zł.	Maks. 4 mln zł	Min 4 mln zł	Min. 12 mln zł	Maks. 30 mln zł
Współpraca sektora przedsiębiorstw z sektorem B+R		POKL 8.2	POKL 2.1			PORPW 1.4				
Przedsiębiorczość akademicka		POKL 8.2								
Stypendia naukowe dla doktorantów		POKL 8.2								
Staże i szkolenia (wymiana pomiędzy przedsiębiorstwami i sektorem nauki)		POKL 8.2								
Podnoszenie kwalifikacji kadr B+R			POKL 2.1							
Regionalne Strategie Innowacyjności		POKL 8.2								
Infrastruktura informatyczna nauki		RPO	POIG 2.3							
Infrastruktura sfery B+R		RPO	POIG 2.1				RPO	POIG 2.1	PORPW priorytet I	
Projekty celowe	POIG 1.4 POIG 4.1			RPO	POIG 1.4 POIG 4.1					
Projekty aplikacyjne	POIG 1.2									
Działalność B+R przedsiębiorstw					POIG 4.2					POIG 4.2

> 2.14 Ochrona zdrowia

	Bez ograniczeń	Min. 200 tys. – 1 mln zł ⁶
Infrastruktura ochrony zdrowia	RPO	POIS 12.2
Zakup sprzętu medycznego	RPO	POIS 12.2
Infrastruktura ochrony zdrowia (organem założycielskim beneficjenta – minister lub centralny organ administracji rządowej)		POIS 12.2
Infrastruktura ochrony zdrowia (publiczna uczelnia medyczna lub publiczna uczelnia prowadząca działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych)		POIS 12.2
Rozwój systemu ratownictwa medycznego		POIS 12.1
Rozwój systemu kolumn transportu sanitarnego		POIS 12.1
Rozwój wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego		POIS 12.1
Przygotowanie kompleksowej dokumentacji dla projektów możliwych do realizacji w działaniu 12.1		POIS 12.1
Szkolenia dla pracowników służby zdrowia	POKL 2.3	
Programy profilaktyczne (poprawa stanu zdrowia pracowników)	POKL 2.3	

UWAGA! We wszystkich projektach działania 12.1 i 12.2 POIS maksymalna wartość projektu wynosi 50 mln zł.

> 2.15 Przedsiębiorstwa

	Bez ograniczeń	Mikro- małe i średnie przedsiębiorstwa	Duże przedsiębiorstwa	Min. 4 tys. zł	Maks. 400 tys. zł	Maks. 100 tys. zł	Maks. 300 tys. zł	Maks. 2 mln zł	Min. 8 mln zł	Min 12 mln zł.	Maks. 20 mln zł	Maks. 160 mln zł	Min. 160 mln zł
Wsparcie w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska	PORYB 2.3	RPO	POIS 4.1 POIS 4.2 POIS 4.3 POIS 4.4 POIS 4.5 POIS 4.6										
Tworzenie mikroprzedsiębiorstw	POKL 6.2 RPO	PROW 3.1					PROW 3.1						
Rozwój mikroprzedsiębiorstw		PROW 3.1					PROW 3.1	RPO					
Zwiększenie podstawowej produkcji rolnej i leśnej											PROW 1.2		
Różnicowanie w kierunku działalności nie związanej z rolnictwem bądź rybactwem	PORYB				PROW 3.1								
Inwestycje w przedsiębiorstwach	PORYB	POIG 1.4* POIG 4.1 POIG 4.2 POIG 4.4 POIG 4.5.2 POIG 8.2	POIG 1.4* POIG 4.1 POIG 4.2 POIG 4.4 POIG 4.5		POIG 1.4 ¹¹ POIG 4.1 ¹² POIG 4.2			RPO	POIG 4.4			POIG 4.4	
Inwestycje związane z obszarem badań i rozwoju										PORPW 1.3			
Inwestycje o dużym znaczeniu dla gospodarki													POIG 4.5
Zarządzanie własnością intelektualną				POIG 5.4				POIG 5.4					
Wsparcie dla powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw	POIG 5.1												
Projekty z zakresu informatyzacji realizowane przez przedsiębiorców		POIG 8.1 POIG 8.2 POIG 8.4											

UWAGA! W przypadku RPO mogą występować ograniczenia dotyczące możliwości realizacji projektów, które są każdorazowo określone w programie operacyjnym lub jego uszczegółowieniu.

W latach 2007-2013 Polska będzie miała dostęp do następujących kategorii unijnego wsparcia:

⁶ W przypadku tak zdefiniowanego progu należy rozumieć, że minimalna wartość projektu w zależności od typu będzie mieścić się w podanym przedziale.

* Wsparcie dla POIG 1.4 i POIG 4.1 powyżej 400 tys. zł dla projektów z województwa mazowieckiego i łódzkiego; w pozostałych województwach – bez ograniczeń

3 KROK III – CO POWINIENIŚ WIEDZIEĆ NA TEMAT UNIJNYCH FUNDUSZY?

> 3.1 Z jakich funduszy UE korzysta obecnie Polska?

1. Fundusze strukturalne,
2. Fundusz Spójności,
3. Europejski Fundusz Rolnictwa na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
4. Europejski Fundusz Rybacki,
5. Programy Wspólnotowe.

3.1.1 Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności

To najważniejsza obecnie kategoria unijnego wsparcia dla Polski. Tylko z tych funduszy w ciągu najbliższych siedmiu lat otrzymamy ponad 67 mld euro. To będzie jednocześnie największa w historii UE pomoc dla jednego kraju w takim okresie (siedem lat). Dla nas z kolei to największy „zastrzyk inwestycyjny”, którego wykorzystanie zależy głównie od nas samych i naszej sprawności do wykorzystania takiej sumy pieniędzy.

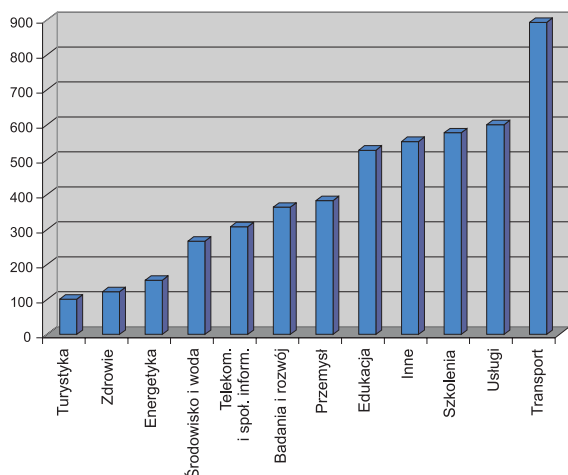
Na fundusze strukturalne składają się:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
2. Europejski Fundusz Społeczny (EFS).

W dużym uproszczeniu pierwszy z nich zajmuje się finansowaniem inwestycji w rozwój infrastruktury (np. drogi, kanalizacje, oczyszczanie ścieków, szkoły, szkoły wyższe) oraz inwestycje w przedsiębiorstwa. Z domeną drugiego jest finansowanie wszelkich projektów związanych z kształtowaniem polityki społecznej i zatrudnienia. To z niego finansowane są wszelkie działania szkoleniowe, doradcze np. nakierowane na przygotowanie bezrobotnych do wejścia na rynek pracy, a pracujących do podnoszenia swoich kwalifikacji.

Wymieniony w tytule Fundusz Spójności (FS) to źródło finansowania największych projektów w UE. Z jego środków powstają ogólnoeu-

Rysunek 9 Średnioroczna wartość dofinansowania ze środków UE poszczególnych sektorów gospodarki (opracowanie własne/dane NSRO)

ropejskie korytarze transportowe (tzw. sieć TEN-T) oraz kluczowe inwestycje w zakresie ochrony środowiska.

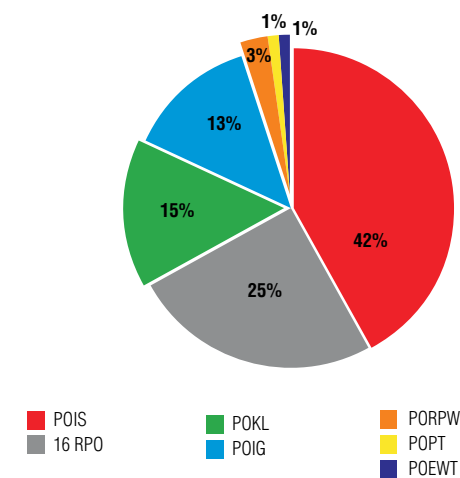
Ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności finansowane są w Polsce następujące programy:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIS) – EFRR, FS
2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL) – EFS
3. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG) – EFRR
4. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PORPW) – EFRR,
5. Program Operacyjny Pomoc Techniczna (POPT) – EFRR,
6. Regionalne programy operacyjne (dla każdego z województw jeden program) (RPO) – EFRR
7. Programy operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej (POEWT) – EFRR

3.1.2 Europejski Fundusz Rolnictwa na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wartość wsparcia dla Polski 67 mld €

Rysunek 10 Podział funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych (źródło NSRO/MRR)

Powstał na bazie funkcjonującego formalnie do 2006 roku Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Polska ze środków tego funduszu otrzymała w latach 2007-2013 około 13 mld euro. Środki te są przeznaczone m.in. na inwestycje w rozwój gospodarstw rolnych, pomoc rolnikom w pozyskaniu dodatkowego źródła dochodu oraz rozwój podstawowej infrastruktury na wsi.

Europejski Fundusz Rolnictwa na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich finansuje w Polsce realizację Programu Rozwoju Obszarów

Wiejskich.

Wartość wsparcia dla Polski 13 mld €

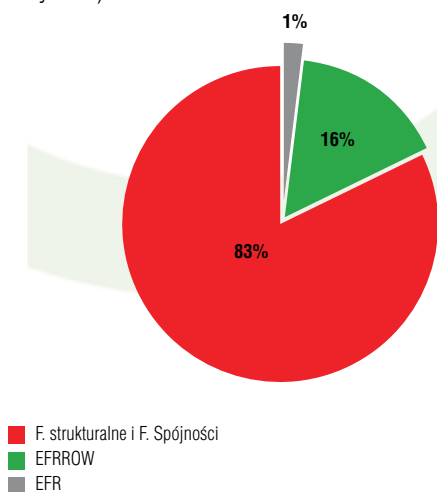
3.1.5 Europejski Fundusz Rybacki

Został stworzony w 2006 roku w miejsce podobnego Finansowego Instrumentu Ukierunkowania Rybołówstwa. Z jego środków finansowane są min. premie dla rybaków za złomowanie kutrów rybackich. Sporo środków jest inwestowanych także w rozwój i modernizację infrastruktury portów rybackich oraz przetwórstwo rybne i promocję produktów rybnych na rynku UE.

Europejski Fundusz Rybacki w Polsce finansuje Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

Wartość wsparcia dla Polski 730 mln €

Rysunek 11 Podział środków przyznanych Polsce na lata 2007-2013 w ujęciu poszczególnych funduszy (opracowanie własne na podstawie danych KE)

Do najważniejszych programów wspólnotowych należą:

1. AGIS (2003-2007) – współpraca w zakresie sądownictwa i ścigania przestępstw,
2. CPFII (2007-2013) – obrona cywilna, przeciwdziałanie klęskom naturalnym,
3. CIP (2007-2013) – realizacja celów Strategii Lizbońskiej - wsparcie przedsiębiorczości małe i średnie przedsiębiorstwa, innowacje, konkurencyjność przemysłu, rozwój społeczeństwa informacyjnego, technologie ochrony środowiska i inteligentna energia,
4. Konsument (2007-2013) – ochrona konsumentów (zdrowie, bezpieczeństwo, interesy ekonomiczne),
5. Customs 2007 (2003-2007) – współpraca w zakresie polityki celnej
6. Program Kultura (2007-2013) – projekty kulturalne,
7. eContentplus (2005-2008) – rozwój społeczeństwa informacyjnego
8. Europa dla obywateli (2007-2013) – współpraca europejska, społeczeństwo obywatelskie,
9. Erasmus Mundus (2004-2008) – współpraca uczelni wyższych
10. Fiscalis (2003-2008) – podatki
11. VII Program Ramowy (2007-2013) – badania i rozwój technologiczny
12. Prawa podstawowe i wymiar sprawiedliwości (2007-2013) – przeciwdziałanie przemocy, przeciwdziałanie narkomanii, prawa podstawowe, kodeks karny i cywilny
13. IDABC (2005-2009) – administracja,
14. Kształcenie przez całe życie (2007-2013) – edukacja,
15. Life + (2007-2013) - ochrona środowiska,
16. Młodzież w działaniu (2007-2013) – projekty młodzieżowe,
17. Marco Polo II (2007-2013) – transport,
18. Media 2007 (2007-2013) – polityka audiowizualna,
19. Progress (2007-2013) – polityka społeczna,
20. Public Health (2005-2008) – zdrowie publiczne,
21. Safer Internet plus (2005-2008) – bezpieczny Internet,
22. Security and Safeguarding Liberties (2007-2013) – przeciwdziałanie przestępczości oraz terroryzmowi,
23. Solidarity and Management of Migration Flows (2007-2013) – polityka migracyjna

Wartość wsparcia dla Polski – jest uzależniona od wysokości realizowanych w Polsce projektów.

> 3.2 Programy wspólnotowe

To grupa funduszy, które są z samej nazwy mniej znane. Jednak każdy z nas przynajmniej słyszał o programie SOCRATES, MŁODZIEŻ, czy LEONARDO. To chyba najpopularniejsze z wspólnotowych programów. Ich cechą wspólną jest przede wszystkim to, że wszystkie są zarządzane bezpośrednio przez Komisję. Przede wszystkim to narzuca ich wspólnotowy charakter, który narzuca w większości przypadków konieczność realizacji projektu wspólnie z partnerem z innego państwa członkowskiego UE.

Tabela 1 Główne obszary funkcjonowania programów wspólnotowych i okres realizacji (źródło opracowanie własne na podstawie danych Komisji Europejskiej)

Obszar	Program	Lata						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
WSPÓŁPRACA ADMINISTRACJI	AGIS							
	CPFI							
	Fiscalis							
	Customs 2007							
	IDABC							
	Solidarity and Management of Migration Flows							
BADANIA I ROZWÓJ, KONKURENCYJNOŚĆ, GOSPODARKA	CIP							
	Konsument							
	eContentplus							
	VII Program Ramowy							
	Marco Polo II							
SPRAWIEDLIWOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO, SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	Europa dla obywateli							
	Security and Safeguarding Liberties							
	Prawa podstawowe i wymiar sprawiedliwości							
	Safer Internet plus							
KULTURA, EDUKACJA, MŁODZIEŻ	Erasmus Mundus							
	Kształcenie przez całe życie							
	Młodzież w działaniu							
	Media 2007							
	Program Kultura							
POZOSTAŁE	Life +							
	Progress							
	Public Health							

> 3.3 Fundusz Solidarności

Fundusz Solidarności powstał w 2002 roku, aby pomagać w usuwaniu skutków klęsk żywiołowych oraz tych wywołanych działaniem człowieka.

Skorzystać z funduszu można jednak tylko w sytuacji poważnych strat jakie zostały wywołane na skutek działania klęski. Szkody muszą mieć charakter ponadregionalny, czyli o wartości co najmniej 3 miliardów euro, lub na ponad 0,6 % dochodu narodowego brutto danego państwa członkowskiego.

Z uruchomionych na wniosek państwa członkowskiego środków można finansować, min. :

- > niezwłoczne przywrócenie do działania infrastruktury energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej, telekomunikacyjnej, transportowej, zdrowia i szkolnictwa;
- > zapewnienie czasowego zakwaterowania i finansowania służb ratowniczych w celu zaspokojenia pilnych potrzeb ludności;
- > niezwłoczne zapewnienie infrastruktury prewencyjnej i środków natychmiastowej ochrony dziedzictwa kulturowego;
- > niezwłoczne oczyszczenie obszarów dotkniętych katastrofą, włącznie ze strefami naturalnymi.

Wartość wsparcia dla Polski – Polska jak na razie nie korzystała z tego wsparcia

4 KROK IV – GDZIE SZUKAĆ DALSZYCH INFORMACJI

> 4.1 Po pierwsze Internet

Korzystając z unijnych funduszy trzeba się przygotować do częstej i bieżącej aktualizacji swojej wiedzy. Nieocenionym narzędziem w tej mierze jest Internet. Poniżej podajemy główne strony, które są źródłem wiarygodnych informacji:

1. FUNDUSZE STRUKTURALNE

- <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl>
- a. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
 - I. Strona MRR - <http://www.efs.gov.pl>
 - b. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
 - I. Strona MRR - <http://www.konkurencyjnosc.gov.pl/>
 - c. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
 - I. Strona MRR - <http://www.pois.gov.pl>
 - II. Strona Ministerstwa Infrastruktury – <http://www.mt.gov.pl>
 - III. Strona Ministerstwa Środowiska – <http://www.ekoportal.gov.pl>
 - IV. Strona Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – <http://www.mkidn.gov.pl>
 - V. Strona Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – <http://www.nauka.gov.pl>
 - VI. Strona Ministerstwa Zdrowia – <http://www.mz.gov.pl>
 - d. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
 - I. Strona MRR - <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NSS/programy/krajowe/PORPW/>
 - e. Program Operacyjny Pomoc Techniczna
 - I. Strona MRR: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NSS/programy/krajowe/POPT/>
 - f. Regionalne programy operacyjne:
 - I. województwo dolnośląskie – <http://www.rpo.umwd.pl>
 - II. województwo kujawsko-pomorskie – <http://www.kujawsko-pomorskie.pl>
 - III. województwo lubelskie – <http://www.rpo.lubelskie.pl>
 - IV. województwo lubuskie - <http://www.lrpo.lubuskie.pl/>
 - V. województwo łódzkie - <http://www.lodzkie.pl>
 - VI. województwo małopolskie – <http://www.malopolskie.pl/RozwojRegionalny/RPOperacyjny>
 - VII. województwo mazowieckie - <http://www.mazovia.pl>
 - VIII. województwo opolskie - <http://umwo.opole.pl>
 - IX. województwo podkarpackie - <http://www.wrota.podkarpackie.pl>
 - X. województwo podlaskie - <http://www.wrotapodlasia.pl>
 - XII. województwo pomorskie - <http://www.dpr.woj-pomorskie.pl>
 - XII. województwo śląskie - <http://rpo.silesia-region.pl>

XIII. województwo świętokrzyskie -

<http://www.rozwoj-swietokrzyskie.pl>

XIV. województwo warmińsko-mazurskie -

<http://www.rpo.warmia.mazury.pl>

XV. województwo wielkopolskie -

<http://www.wrpo.wielkopolskie.pl>

XVI. województwo zachodniopomorskie -

<http://www.um-zachodniopomorskie.pl>

g. Programy operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej

I. Strona MRR - <http://www.interreg.gov.pl/20072013/>

2. FUNDUSZ SPÓJNOŚCI -

<http://www.funduszspojnosci.gov.pl>

a. Program Operacyjny Infrastruktura i środowisko

I. Strona MRR - <http://www.pois.gov.pl>

II. Strona Ministerstwa Infrastruktury –

<http://www.mt.gov.pl>

III. Strona Ministerstwa Środowiska –

<http://www.ekoportal.gov.pl>

3. EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNICTWA NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

a. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich:

I. Strona Ministerstwa Rolnictwa <http://www.minrol.gov.pl>

II. Strona Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - <http://www.arimr.gov.pl/>

4. EUROPEJSKI FUNDUSZ RYBOŁÓWSTWA

a. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

I. Strona Ministerstwa Rolnictwa <http://www.rybactwo.info>

> 4.2 Punkty informacyjne

Dla osób, które z różnych względów nie mogą pozyskać właściwych informacji ze strony internetowej polecamy przede wszystkim kontakt z jednym z kilkunastu punktów informacyjnych w Polsce, w których można bezpłatnie pozyskać informację, otrzymać ulotki informacyjne oraz uzyskać podstawowe informacje od konsultanta.

Adresy punktów informacyjnych można znaleźć na stronie:

<http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/informacja>